

Plan van aanpak OA Kansengelijkheid

Een voorstel voor de ondersteuning van 50 scholen in samenwerking met de Gelijke Kansen Alliantie

Aanleiding

Recent heeft de OnderwijsAlliantie overleg gehad met het Ministerie van OCW over het ondersteunen van 50 scholen die deel uitmaken van de Gelijke Kansen Alliantie. Naar aanleiding van dit overleg is afgesproken dat de OnderwijsAlliantie deze scholen gaat ondersteunen bij het duurzaam verbeteren van hun onderwijs met als doel kansengelijkheid te bevorderen. Dit vraagt van scholen een investering op lange termijn (vier jaar) waarbij de Onderwijs Alliantie expertise, instrumenten en beschikbare netwerken inzetten. De OnderwijsAlliantie zal deze 50 scholen ondersteunen met het opstellen van plannen om het onderwijs te verbeteren, het implementeren van deze plannen en het evalueren van de opbrengsten ervan. Daarbij zullen we aansluiten bij de ondersteuningsbehoeften van de scholen en de plannen voor duurzame onderwijsverbetering verbinden met de doelstellingen van het NPO. De 50 scholen zouden de NPO middelen kunnen inzetten om deze lange termijn investering mogelijk te maken en zo, in samenwerking met de Onderwijs Alliantie, kansengelijkheid bevorderen. Op deze manier kan de Onderwijs Alliantie een bijdrage leveren aan de doelmatige inzet van de tijdelijk beschikbare NPO middelen ten dienste van duurzame verbetering van het onderwijs.

Hieronder schetsen we de aanpak die de OnderwijsAlliantie voor ogen heeft. Tevens geven we een beschrijving van de projectorganisatie die daarvoor zal worden ingericht. Tot slot wordt een overzicht gegeven van de fasering en globale planning voor de eerste jaar.

Plan van aanpak: uitgangspunten

Het bevorderen van kansengelijkheid is voor veel scholen een complexe opgave. Dit doet een groot beroep op de verandercapaciteit van scholen en de kwaliteit van leidinggevendens. Uit onderzoek en ervaring weten we dat de verandercapaciteit en de kwaliteit van het leiderschap sterk kunnen verschillen van school tot school. Rekening houden met deze verschillen tussen scholen is dan ook essentieel om meer kansengelijkheid in het onderwijs te realiseren. Een 'one-size-fits-all'-benadering zou geen recht doen aan die verschillen. Om die reden kiest de OnderwijsAlliantie voor een gedifferentieerde aanpak (maatwerk) die rekening houdt met de verschillen tussen scholen. Tegelijkertijd kunnen de 50 scholen ook veel van elkaar leren door kennis en ervaringen uit te wisselen. Maar ook door te leren van ervaringen van andere scholen die met succes kansengelijkheid in het onderwijs hebben weten te bevorderen.

De aanpak van de OnderwijsAlliantie kent dan ook de volgende uitgangspunten:

- 1. We kiezen voor maatwerk door aan te sluiten bij de ondersteuningsbehoeften en de veranderingscapaciteit van de 50 scholen.*
- 2. We organiseren leernetwerken waarin de schoolleiders van de 50 scholen kennis en ervaringen uitwisselen gericht op het leiding geven aan duurzame schoolontwikkeling.*

Plan van aanpak: onderdelen

Maatwerk

De maatwerk aanpak zal de volgende onderdelen bevatten:

- *Kick-off: kennismaking en informatie*

Voordat we de contact opnemen met de scholen, organiseren we samen met de Gelijken Kansen alliantie een Kick-off. Doel van deze Kick-off om de 50 scholen te informeren over de achtergrond, de doelen en vormgeving van de aanpak van de OnderwijsAlliantie.

- *Vraagarticulatie: in kaart brengen van ondersteuningsbehoeften*

Met de 50 scholen nemen wij contact op, bezoeken we ze en nemen een intake af. Daarbij verkennen we de context van de school, de specifieke ondersteuningsbehoeften en de mogelijke vormgeving van het ondersteuningsaanbod dat daarbij past. Tevens bespreken we met de scholen de uitgangspunten van het ondersteuningsaanbod. Door deze vraagarticulatie krijgen we meer inzicht in de aard en omvang van de ondersteuningsbehoeften en de gevraagde ondersteuning. Op grond hiervan maken we een routekaart met daarin een planning en fasering van de vervolgactiviteiten. Deze routekaart geeft de scholen duidelijkheid over het vervolg van het ondersteuningstraject en wat ze daarvan kunnen verwachten.

- *Ondersteuning bij het ontwikkelen van verbeterplannen*

Op grond van de inventarisatie van de ondersteuningsbehoeften ondersteunen we de 50 scholen bij het maken van een samenhangend verbeterplan gericht op het bevorderen van kansgelijkheid. We ontwikkelen deze verbeterplannen in co-creatie met de leidinggevendenden van de scholen in zogenoemde 'veranderlabs'. We zullen per school twee keer een 'veranderlab' organiseren. Bij de 'veranderlabs' gaan we uit van de ervaringskennis van schoolleiders met betrekking tot kwaliteitsverbetering en vullen die, waar nodig, aan met aanvullende expertise, modellen, interventies en formats. Daarbij sluiten we bovendien nadrukkelijk aan bij de plannen die scholen al gemaakt hebben in het kader van het NPO. Ook zorgen we ervoor dat het verbeterplan wordt ingebed in het strategisch beleid van de school. Dit is een belangrijke voorwaarde voor duurzame schoolontwikkeling. Onze rol bij de veranderlabs is afhankelijk van de veranderingscapaciteit van scholen en de kwaliteit van hun leidinggevendenden. Deze rol kan variëren van 'critical friend' tot expert.

- *Ondersteuning bij leidinggeven aan schoolontwikkeling*

Tijdens de implementatie van het verbeterplan worden scholen met diverse praktijkproblemen geconfronteerd: vragen over het primaire proces, de ontwikkeling van de organisatie, de verbetering van de professionele cultuur en natuurlijk de borging. Vragen die een beroep doen op verschillende leiderschapspraktijken: 1. richting geven; 2. het ontwikkelen van mensen en 3. het ontwikkelen van de organisatie. Deze leiderschapspraktijken zijn cruciaal voor een goede implementatie van het verbeterplan en het realiseren van duurzame schoolontwikkeling. Het derde onderdeel van onze maatwerk aanpak is dan ook gericht op het ondersteunen van leidinggevendenden bij het dagelijks vormgeven van duurzame schoolontwikkeling gericht op het bevorderen van kansgelijkheid. Op deze manier hopen we de handelingsverlegenheid bij leidinggeven te verkleinen. Dit doen we door drie keer per jaar scholen te bezoeken en met leidinggevendenden te reflecteren op het verloop van het proces van schoolontwikkeling, het bevorderen van kansgelijkheid en hun rol daarbij.

Leernetwerken

Het tweede uitgangspunt van onze aanpak bestaat uit het organiseren van leernetwerken en bevat de volgende onderdelen:

- *Regionale netwerken*

Naast maatwerk, gaan we regionale netwerken inrichten met als doel te komen tot uitwisseling van kennis, ervaringen en praktijken tussen de 50 scholen. De OnderwijsAlliantie zal deze netwerken coördineren en faciliteren en heeft hierin een 'makelaars' rol naar scholen toe. Daarnaast kunnen de 50 scholen ook aansluiten bij het netwerk van learning communities dat de OnderwijsAlliantie via

haar digitale platform faciliteert. Tevens zal aansluiting gezocht worden bij de communities die door de Gelijke Kansen Alliantie worden gefaciliteerd.

- *Leermeester-gezeltraject*

Tot slot zullen we de leidinggevenden van de 50 scholen koppelen aan leidinggevenden van scholen die verder zijn en meer ervaring hebben met het bevorderen van kansengelijkheid. Met behulp van deze leermeester-gezel methode krijgen de leidinggevenden van de 50 scholen meer inzicht in hoe ze richting kunnen geven aan duurzame schoolontwikkeling, wat dat vraagt van leidinggevenden en de organisatie, wat werkzame elementen en interventies zijn in verschillende fasen van schoolontwikkeling en hoe verbeteringen kunnen worden geborgd. De OnderwijsAlliantie zal ook hierbij optreden als makelaar bij het vinden van geschikte leermeester-gezelcombinaties.

Projectorganisatie

De projectorganisatie ziet er als volgt uit.

- *Projectregie*

De regie van het project is in handen van de OnderwijsAlliantie. Namens de Onderwijsalliantie zijn mevr. Hayde Zarkeshan en de heren Marc Dullaert en Johan Stuiver verantwoordelijk. Zij maken onderdeel uit van de stuurgroep van de OnderwijsAlliantie. Als regisseurs zijn zij verantwoordelijk voor voortgang en kwaliteit van het project. Zij zullen regelmatig over de invulling en voortgang van het project rapporteren aan het Ministerie van OCW. Daarbij zullen zij ook ingaan op alle voor het ministerie relevante ervaringen en knelpunten aangaande de doelstellingen van NPO en het beleid van kansengelijkheid. Op die manier krijgt het ministerie meer zicht op de voortgang en resultaten van het ingezette beleid, met een focus op de 50 scholen die onderdeel zijn van de Gelijke Kansen Alliantie. Mevr Hayde Zarkeshan treedt op als aanspreekpunt voor het Ministerie van OC&W.

- *Projectleiding*

De projectregisseurs werken nauw samen met twee projectleiders. Als projectleiders zullen de heer dr. Peter Slegers en mevr dr. Leoniek Kroneman optreden. Zij hebben veel ervaring met het begeleiden van scholen, gemeenten en zorginstellingen bij het bieden van optimale ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in binnen- en buitenland.

De projectleiders zijn verantwoordelijk voor de coördinatie van de vormgeving, uitvoering en voortgang van het project. Het gaat het dan onder andere om de volgende zaken:

- het organiseren en vormgeven van de Kick-off;
- de coördinatie van de intake met scholen;
- de selectie en ondersteuning van projectmedewerkers;
- de coördinatie en planning van de maatwerk aanpak
- de coördinatie en planning van de leernetwerken
- de communicatie naar scholen;
- het monitoren van het verloop van het project;
- de evaluatie van het traject.

- *Projectmedewerkers*

De projectleiders worden ondersteund door projectmedewerkers. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatwerk aanpak (intake, ondersteuning scholen) als onderdeel van het project en treden op als begeleiders van de regionale netwerken. Een projectmedewerker zal maximaal 5 scholen ondersteunen.

Fasering en planning

Het project is gericht op het ondersteunen van de 50 scholen voor een periode van 4 jaar. Om een beeld te geven van de fasering van de verschillende onderdelen en de globale planning voor de eerste twee jaren, verwijzen we naar onderstaande tabel. De definitieve planning zal in overleg plaatsvinden met het Ministerie van OCW en de scholen.

Tabel 1 Fasering (en planning)

<i>Overdracht (mei-juni 2021)</i>	<ul style="list-style-type: none">• Overleg met Ministerie van OCW met als doel om te komen tot een soepele overgang en aansluiting bij bestaande ondersteuning
<i>Kick-off (september 2021)</i>	<ul style="list-style-type: none">• Kennismaking en introductie OnderwijsAlliantie bij 50 scholen met als doel om te komen tot een soepele overgang en aansluiting bij bestaande ondersteuning
<i>Maatwerk (september-december 2021)</i>	<ul style="list-style-type: none">• Vraagarticulatie: in kaart brengen ondersteuningsbehoeften van 50 scholen• Ontwikkelen routekaart• Communicatie naar scholen over vervolgactiviteiten
<i>Maatwerk (november 2021-juni 2022)</i>	<ul style="list-style-type: none">• Ondersteuning bij ontwikkeling verbeterplannen ('veranderlabs')• Samenhangende operationele verbeterplannen die zijn afgestemd op de doelen van NPO
<i>Maatwerk (augustus 2022-augustus 2023)</i>	<ul style="list-style-type: none">• Ondersteuning bij leidinggeven aan schoolontwikkeling• Versterken van leiderschapspraktijken• Bijstellen verbeterplannen
<i>Leernetwerken (november 2022-december 2023)</i>	<ul style="list-style-type: none">• Regionale netwerkbijeenkomsten• Leermeester-gezeltraject• Verbinding met learning communities OnderwijsAlliantie• Verbinding met van Gelijke Kansen Alliantie